

הכנסת העשרים וחמש

יוזמת : חברת הכנסת אורית פרקש הכהן

5472/25/פ

הצעת חוק ועדות חקירה (תיקון – אירועי חובה להקמת ועדת חקירה ממלכתית), התשפ"ה–2025

הוספת סעיף 1א1 .1 בחוק ועדות חקירה, התשכ"ט–1969¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 1 יבוא :

1א1. (א) על אף האמור בסעיף 1, אם התרחש אירוע חריג כאמור בסעיף קטן (ב), תוקם בתוך 4 חודשים ממועד ההתרחשות ועדת חקירה ממלכתית שתחקור את האירוע, את ההיערכות לו וההתמודדות עמו, לרבות האירועים שהובילו אליו (להלן – ועדת חקירה ממלכתית מיוחדת); הוועדה תמסור לממשלה דין וחשבון על תוצאות החקירה ועל המלצותיה.

(ב) בסעיף זה, "אירוע חריג" – אירוע בעל חשיבות מיוחדת להפקת לקחים לטובת ביטחון ישראל שהוא אחד מאלה :

(1) מלחמה שנמשכה למעלה משלושה חודשים ;

(2) מתקפת פתע שבמהלכה השתלטו כוחות אויב על שטח ריבוני ישראלי במשך למעלה מ-24 שעות ;

(3) אירוע שבו נהרגו או נחטפו למעלה מ-30 אזרחים או חיילים ;

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.

(4) אסון אזרחי שבו נהרגו למעלה מ-30 אזרחים או חיילים.

(ג) על אף האמור בסעיפים 3 ו-4, ועדת החקירה הממלכתית המיוחדת תהיה בת חמישה עד שבעה חברים, בראשה יעמוד נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא על פי קביעת הנשיא; העומד בראש הוועדה ימנה את יתר חבריה לאחר התייעצות עם נשיא המדינה; מספר הנשים בוועדה לא יפחת משתיים והיא תכלול גם נציג מקרב המשפחות השכולות או הנפגעות באירוע החרג.

(ד) ועדת חקירה ממלכתית מיוחדת תחל בפעולתה בתוך חודש ממועד הקמתה.

תחולה 2. הוראות סעיף 1א לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, יחולו גם על אירוע חריג כהגדרתו בסעיף האמור שהתרחש לפני תחילתו של חוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1969, מסמיך את הממשלה להחליט על הקמת ועדת חקירה ממלכתית כאשר קיים עניין בעל חשיבות ציבורית חיונית הטעון ברור. עם זאת, החוק אינו מחייב את הממשלה להקים ועדת חקירה כאמור, ומעניק לממשלה שיקול דעת בעניין זה. עובדה זו מאפשרת מצב לא תקין, שבו ממשלה מכהנת, שתחת כהונתה התרחש אירוע חריג הדורש הפקת לקחים ובדיקה, נמנעת מהקמת ועדת חקירה ממלכתית משיקולים פרסונליים, בניגוד לאינטרס הציבורי.

משכך, הצעת החוק מבקשת לתקן ליקוי זה של ניגוד עניינים מובנה, המתקיים ביחס לכל ממשלה, בהחלטתה להקים ועדת חקירה ממלכתית. מוצע לקבוע הוראה חוקית המחייבת הקמה של ועדת חקירה ממלכתית ללא צורך בהחלטת ממשלה פוזיטיבית על הקמתה. זאת, במקרים בעלי משקל ציבורי חריג בהיבטים של ביטחון הציבור וביטחון המדינה, שיש בהם צורך בהפקת לקחים. על פי הצעה זאת, בהתקיים המקרים המוגדרים בהצעה כ"אירוע חריג", לממשלה לא יהיה שיקול דעת בשאלת הקמת הוועדה והיא תקום מכוח החוק.

הצעת החוק מגדירה אירוע חריג כאירוע שבהתקיימו ישנה חשיבות מיוחדת להפקת לקחים לטובת ביטחון ישראל ותפקודה, כגון מלחמה מתמשכת, מתקפת פתע הכוללת השתלטות כוחות אויב, אירוע שבו נהרגו או נחטפו מעל ל-30 אזרחים או חיילים או אסון אזרחי שבו נהרגו למעלה מ-30 אזרחים או חיילים. בראש הוועדה יעמוד נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא, על פי קביעת הנשיא, והיא תמנה בין חמישה לשבעה חברים.

הצעת החוק מדגישה את חשיבותו של מנגנון חקירה ממלכתי כאמצעי חיוני לחיזוק אמון הציבור במוסדות המדינה, להבטחת הפקת לקחים מערכתיים ולשיפור ההיערכות הלאומית למצבי חירום עתידיים.

אירועי כ"ב בתשרי התשפ"ד (7 באוקטובר 2023) גם הם מדגימים את הצורך הדחוף במנגנון חקירה עצמאי, שיבחן באופן מעמיק את האירועים, את ההיערכות להם ואת ההתמודדות עמם. על מנגנון זה להפיק לקחים ולשמש כבסיס לשיפור מערכתי עתידי, בעוד שהממשלה מסרבת להקים ועדת חקירה לנושא.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ה' בשבט התשפ"ה (03.02.2025)

